

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום חמישי ד' תשרי תשפ"ג | דף היומי בבלי: כתובות פה | דף הכולל: כתובות צא.
דף היומי בהלכה: מסימן נ"ג אמצע הסעיף "ודוקא" עד סעיף כ"ב.
מוסר: שמירת הלשון - פרק ח' ונבאר דבריגו' עד פרק ח' ומדה זו.
קנין חכמה הלימוד השבועי: שער הכניעה פרק ו' וזהחמישי הכניעה בענייני עולמו' עד סוף פרק ז'

להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirshu@dirshu.co.il

האזרחים הבריטיים ביקשו מהמלכה שתצלם אותם יחד עם המזכיר שלה... | חלות עגולות בחודש תשרי – על שום מה? | האם אפשר לבקש מחילה מרבים על ידי רמקול? | 2497

הסיפור היומי

בעודו מהרהר, ירד לפתע הברנש מדרגשו והחל להתקדם לכיוונו. ר' מנדל התמלא חלחלה, הוא היה בטוח שקיצו קרב חלילה. הברנש גדול הממדים הגיע אליו, נעמד מולו ושאל: "אתה יהודי?"

"וכל מאמינים - כולם מאמינים"

להיכנס לליבו, והוא מיד דוחה אותם על הסף. אם במחזור מופיע 'וכל מאמינים...' הרי שזו האמת, ואולי בעיני בשר זה נראה אחרת, אך עדיין בוודאי כולם מאמינים.

חלפו ימים ספורים, באחד הלילות שלאחר יום כיפור, שוכב ר' מנדל על דרגשו בבקתה של האסירים. לפתע שם לב שברנש מסויים באחד הדרגשים מביט עליו במבט יוקד.

ר' מנדל החל לפחד, והיתה לו סיבה טובה לחשוש, משום שבמקום שכזה חיי אדם לא היו שווים הרבה, ומעשי רצח בין האסירים היה דבר שבשגרה. ר' מנדל חשב בליבו כי ברנש עצום הממדים הזה, יכול למלול בשתי ידי פרעוש כמוהו... פניו המגושמות היו כפני שודד ורוצח.

בעודו מהרהר, לפתע ירד הברנש ממשכבו והחל להתקדם לכיוונו. ר' מנדל התמלא פחד וחלחלה, את אשר יגורתי ממנו - בא לי. הוא היה בטוח שעוד מעט יגיע חלילה קיצו. הברנש גדול הממדים התקדם עד שהגיע אל ר' מנדל, נעמד מולו ושאל בקול מחוספס: "אתה יהודי?"

היה זה בתקופת שהותו של המשפיע הגה"ח רבי מנדל פוטפארס זצ"ל בערבות סיביר. לפני הימים הנוראים התקבצו להם קומץ יהודים במחנה, וניסו לדלות מזכרונם קטעים מהתפילות והפיוטים, כדי שיהיו מוכנים בידיהם לקראת התפילות בימים הנוראים.

תוך כדי שיחזור התפילות והפיוטים, הגיע ר' מנדל לפיוט הידוע "וכל מאמינים". הוא התרפק על המילים ועל הניגון אותו שרו על המילים האלו, חזר ושנה אותם כשהוא נותן שימת לב למשמעות הדברים. ואז עלה במוחו הרהור: האמנם? האם כל אותם בולשביקים, קומוניסטים, אתאיסטים, שמקיפים אותי כאן במחנה יום יום, שבחלקם הגדול הם לצערנו בני אברהם יצחק ויעקב - האם כל אלה מאמינים?

האם כל אלו שרומסים ברגל גאווה את כל הקדוש והיקר לעם ישראל, אלה שבזים לכל דבר שבקדושה, האם הם מאמינים שהוא ואין בלתו, ואין עוד מלבדו? אולם ר' מנדל כחסיד אמיתי לא נותן להרהורים שכאלה

ר' מנדל כשכל גופו רועד, השיב בלחש "כן".
לתדהמתו השיב לו אותו ברנש: "גם אני".

ר' מנדל כמעט נפל ממיטתו, וזאת מרוב התרגשות על מה ששמע. המילים נעתקו פיו, והברנש המשיך ואמר: "אתה יודע, אני צמתי ביום כיפור!... האמת לא ידעתי מתי יום כיפור, ואף לא חשבתי על זה, אך שבוע שעבר הצטרפתי לקבוצת עובדים, ובתוך כדי עבודה ראיתי כמה אסירים יהודים שקיבלו רשות לטייל בחצר למשך רבע שעה, וזאת תחת שמירה כבדה כשראשיהם כפופים כלפי מטה וידיהם שלובות מאחור, ולמרות הסיכון הגדול שמעתי את אחד מהם לוחש לחברו 'מחר יום הכיפורים'... כששמעתי זאת נזכרתי ביום הקדוש, ואז אמרתי לעצמי: 'דווקא כאן במחנה המעצר אצום ביום כיפור. לצורך הענין עשיתי

עצמי כחולה ולא הלכתי לעבודה, אף אחד לא חשד בי, משום שאני נראה כגוי גמור, וכך צמתי כשכל היום שכבתי על הדרגש". הוא התנשם עמוקות והמשיך: "רציתי להתפלל אך לא זכרתי שום תפילה, כלום, לפתע נזכרתי באחת התפילות שסבתא שלי לימדה אותי כאשר הייתי קם בבוקר: מודה אני לפניך מלך חי וקיים, שהחזרת בי נשמת בי בחמלה רבה אמונתך... וכך שכבתי כל היום במיטה, וחוזר אלפי פעמים על התפילה של סבתא".

ר' מנדל שמע את הסיפור, כולו נפעם. באותו הרגע נעלם אחרון ספקותיו. אם גם הטיפוס הזה שכל מראהו מעיד על ריחוק גמור מהאמונה - מאמין ומתעורר, על כורחך אתה רואה שאכן: "וכל מאמינים!"...

(הובא בגיליון 'כולנו יודעי שמך')

ענינא דיומא - עשרת ימי תשובה

שכח לומר 'המלך הקדוש' - כיצד ינהג? מי שמבקש מחילה מרבים על ידי מודעה או רמקול - יצא ידי חובה? והאם חומרות שנוהגים בעשיית מחייבות בתורת נדר לכל השנה?

הלכות והליכות לעשרת ימי תשובה מאת הרה"ג רבי יצחק יעקב פוקס שליט"א

ג. "זכרנו לחיים וכו' בספר חיים וכו'": מתקנת הגאונים, ואין חוזרים בשביל טעות בדבר שאינו נזכר בתלמוד אא"כ נזכרים בטרם חתימת הברכה, חוזרים לבקשה. השוכח זכרנו לחיים וכו' וכבר חתם מגן אברהם 'בקש בשומע תפילה זכרנו וכו' (שאין בקשה גדולה מזו בימים אלו) - בן איש חי, ניצבים.

הערה: "ברית כרותה לשפתיים" - יש לדייק לומר זכרנו לחיים בשוא תחת הלמ"ד (טור בשם מהר"ם מרוטנבורג). האומר לחיים - בפתח (ח"ו לא חיים) בוודאי מתכוון לחיי הנצח - חיי עוה"ב (ר"י מעמדין).

ד. "אבינו מלכנו": אומרים שחרית ומנחה (גם ביחידות ובעמידה - דע"ת תקפד, א). בני אשכנז - פרט לשבת, בני ספרד - אומרים בכל יום כולל שבת, ובשבת, בדילוג "אבינו מלכנו חטאנו לפניך".

ה. יש אומרים במשך כל עשרת ימי תשובה בברכת המזון: "הרחמן הוא יחדש עלינו שנה וכו'" (מט"א).

הידורים ויתר הקפדה במצוות

קיצור שו"ע ק"ל, ב: "ראוי לאדם שיתנהג בימים אלו גם בחומרות שאינו נוהג בהם כל השנה, כי גם אנו מבקשים מאת השי"ת שיתנהג עמנו בחסידות..."

דוגמאות: בדיקת מזוזות, הכנות לסוכות, אמירת ברכת המזון, ק"ש שעל המיטה ואשר יצר - מתוך הנוסח; זהירות מפת עכו"ם, יותר תהילים, יותר צדקה ותיקון המידות והמעשים (דברים

דרשו ד' בהמצאו, קראוהו בהיותו קרוב (ישעי"ה נ"ה, ו'). "אמר רבה... אלו עשרה ימים שבין ראש השנה ליום הכיפורים" (גמ' ר"ה ע"ח ע"א). ימים בהם שערי שמים פתוחים והקב"ה קורא לכולנו: שובו אלי ואשובה אליכם, פתחו לי פתח כחודה של מחס... ואני אפתח לכם פתח כפתחו של אולם".

"שלוש תפילות נשמעות: תפילת יחיד בדמעות בכל יום, תפילת יחיד בין ראש השנה ליום הכפורים, ותפילת ציבור בכל יום (הג"ה אלפסי זצ"ל ב'תפארת שמואל' לברכות פ"ג). עוברים מעבודת הכלל לעבודת הפרט: א. תשובה תפילה וצדקה; ב. פיוסים; ג. כפרות.

שינויים בתפילה

א. "המלך הקדוש": הטועה ואמר הא-ל הקדוש: אם נזכר תוך כדי דיבור ולא התחיל אתה חונן וכו' - חוזר ומתקן. נזכר לאחר מכן, או התחיל אתה חונן וכו' - חוזר לראש התפילה. ואינו אומר שוב ד' שפתי וגו' (ערוה"ש). ואפילו ספק אמר - חוזר (כי אין שייך 'להרגיל' לשונו בעשרה ימים וגם אי אפשר לומר החתימה בשם ומלכות).

ב. "המלך המשפט": הטועה, לבני אשכנז - תוך כדי דיבור חוזר ומתקן, לאחר מכן - אינו חוזר (סוף סוף אמר "מלך" ואמר "משפט"). לבני ספרד ולדעת שו"ע הרב - נזכר עד יהיו לרצון וגו' (השני) חוזר להשיבה שופטינו וכו', עקב רגליו - יחזור על תפילת עמידה בנדבה.

של הידור ולחומרא - אין זה מחייב בתורת נדר לכל השנה. ב"י וערוה"ש תר"ג).

פיוסים

שולחן ערוך או"ח תרו א: "עבירות שבין אדם לחברו אין יוה"כ מכפר עד שירצה חברו ואפילו לא הקניטו אלא בדברים צריך לפייסו". ומי שאינו מעביר שנאה - אין תפילתו נשמעת (א"ר ומט"א). וכל אדם צריך לבקש מחילה מהוריו, מאשתו ומרבותיו שמא פגע או צערם, והם מצדם יאמרו שמוחלים. (בן איש חי וילך).

עיקרי הדינים:

א. מנהג העולם שהולכים רק לאוהביהם בעיו"כ לבקש מחילה, ועפ"י רוב אינו לצורך... ואלו שעושים מהטפל עיקר, כופרים בעיקר המחילה... ושמא יתעוררו אוהביו שפגע בהם... ורע עלי המעשה" (יוסף אומץ).

ב. עדיף בעצמו, כי מודה ועוזב ירוחם (א"ר והחיד"א). מבקשים עד שלש פעמים גם בעזרת אחרים.

ג. "ומי שמבקש מחילה מרבים בכלל (מודעה, רמקול...) אינו יוצא אם יודע שפגע באיזה יחיד בפרט" (משנ"ב).

ד. אין לבקש מחילה באקראי, על רגל אחת, במפגש מקרי בסופרמרקט, רכבת קלה, ברמזור.

ה. בשעת בקשת המחילה, אם נתגנה חברו בפני אחרים צריך לפרט מה שחטא לחברו (דעת החפץ חיים). אכן כשיודע שחברו יצטער ויתבייש מזה כשיפרט החטא, אזי לא יפרט (בשם ר"י מסלנט מו"ז א, נד).

ו. לא יהא אדם אכזרי שלא למחול, שכל המעביר על מידותיו מעבירים לו... מידה כנגד מידה ומן השמים מוחלים גם לו. אלא אם כן אין הבקשה אמתית. תלמיד לרב וילדים להורים צריכים לבקש אפילו מאה פעמים.

ז. המבקש יאמר או יחשוב 'הנני מבקש סליחה ממך ד' אלקי ישראל ומפלוני'... (א"ר).

על דא ועל הא

במהלך ימי הנופש אהבה המלכה להתחפש לאשה רגילה ולטייל בין הבריות, כאשר המזכיר מלווה אותה ושומר עליה. פעם אחת התיישבה בפארק ליד זוג מבוגר מלונדון, והתפתחה שיחה ביניהם...

מעשה עם לקח מאלף, שסיפר לאחרונה המזכיר של מלכת אנגליה

ואמרו מלונדון. שאלה אותם, האם ראיתם פעם את המלכה? ואמרו שלא ראו. ושאלו אותה הם - האם את ראית את המלכה? ואמרה להם שלא ראתה אף פעם, אבל זה שיושב לצידה מקורב מאוד למלכה ורואה אותה כמה פעמים ביום.

הזוג התרגשו מאוד לראות אדם שרואה את המלכה כמה פעמים ביום, וביקשו להצטלם איתו, ופנו למלכה בבקשה שתצלם אותם יחד עם המזכיר במצלמה שלהם, והמלכה אכן צילמה אותם עם המזכיר שלה.

כשפנו ללכת, אמרה המלכה למזכיר שמענין אותה מאוד לראות את הפרצוף המופתע והנדהם שלהם כשישמעו שהמלכה הייתה לידם ושהיא זו צילמה אותם, כשהם מתרגשים לראות את המזכיר שלה... אדם יכול לעבור את הימים הנוראים, ולהתפעל מכל מיני דברים צדדיים, הבעל תפילה, התוקע, ועוד ועוד. רק בסוף הוא יקלוט שהיה עסוק כל הזמן במזכיר ולא במלך עצמו...

(הובא בקובץ גיליונות)

במהלך הדברים סיפר המזכיר של המלכה, שמדי שנה היתה נופשת בארמון שלה בעיר אחרת, במשך שמונים יום, וכחלק מהנופש שלה, היתה מתחפשת לאשה רגילה ומטיילת בין האנשים, והוא היה מלווה אותה ושומר עליה במקומות האלו.

באחת הפעמים התיישבה בפארק יחד אתו, ולידם ישבו זוג מבוגר. התפתחה שיחה ביניהם, הזוג התרגשו מאוד לראות אדם שרואה את המלכה כמה פעמים ביום, וביקשו להצטלם איתו,

לאחר מותה של מלכת אנגליה, התראיין המזכיר שלה לכלי התקשורת בממלכה וסיפר כמה סיפורים מעניינים מחייה. במהלך הדברים סיפר, שבכל שנה היתה נופשת בארמון שלה בעיר אחרת, במשך שמונים יום, וכחלק מהנופש שלה, היתה מתחפשת לאשה רגילה ומטיילת בין האנשים, והוא היה מלווה אותה ושומר עליה במקומות האלו.

באחת הפעמים התיישבה בפארק יחד אתו, ולידם ישבו זוג מבוגר. התפתחה שיחה ביניהם, והמלכה שאלה אותם מהיכן הם,

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל? [שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il](mailto:dirshu@dirshu.co.il)

עמדתי שם חצי שעה או שלושת רבעי שעה... עד שבשלב מסוים עלתה במוחי מחשבה מאוד צלולה: מי אומר שצריך לדחוק את הקץ? אולי פשוט עדיין לא הגיע הזמן?

סיפורה של תפילה מיוחדת בכותל המערבי

מעומק הלב ממש, אזי הוא זוכה למענה, יש לו סייעתא דשמיא לשמוע שהקב"ה מדבר איתו. אני אמנם יודע שאי אפשר להתיר עגונה על סמך הרגשות הללו, אך זה מסייע לאדם לפקוח את העיניים ולהבין טוב יותר היכן הוא נמצא.

סיימתי להתפלל ונסעתי הביתה. בהזדמנות הראשונה שפגשתי את אמי אמרתי לה בביטחון רב, שלמרות גילה של אחותי היא לא צריכה להסתובב עם תחושה שהיא מאחרת את זמנה. צריך אמנם להתפלל, אך גם להתאזר בכל הסבלנות שבעולם.

כאשר התארסה אחותי נסגר לי המעגל. ההצעה הזו כבר עלתה שנה לפני כן, אלא שהבחור לא היה אז בשידוכים. ברגע שהבחור התחיל לשמוע, הציעו לו את אחותי. זאת אומרת שאכן לא היה מה לדחוק את הקץ, כי הזיווג ההגון שלה עדיין לא היה בשידוכים, וברגע שהוא נכנס סיבב הקב"ה שהשידוך יסתיים במהירות.

התפילה שלי בכותל המערבי הייתה מיוחדת, הן מבחינת היותה נובעת ממקום עמוק בלב ובפלגי דמעות, והן מפאת שדווקא משום שהיא לא נענתה תחילה - דווקא משום כך היא נענתה לבסוף.

(סיפורו של בעל המעשה שהובא ע"י חיים ארבלי במוסף שבת קודש נצבים וילך תשס"ט)

כשהייתי בפרק האיש מקדש הייתה גם אחותי בתקופת השידוכים. גם בחלוף זמן מאז שהקמתי את ביתי היא עדיין לא נושעה. יצא לי אז לשוחח עם אמי שתחי' שהתאוננה על כך שלא מתפללים מספיק. כאב לי לשמוע את ההאשמה, מכיוון שכולנו התפללנו להצלחת אחותי. אמי הוסיפה ואמרה לי: אתה התחתנת, טוב לך, יש לך סיבה להתפלל? אולי תיסע במיוחד לכותל המערבי ותתפלל שם?

בשעת מעשה ראיתי בדבריה מין הטלת אשמה, אך במשך הזמן הם חלחו בקרבי פנימה. קמתי ונסעתי לכותל המערבי, נעמדתי מול האבנים הגדולות ופשוט התחלתי לדבר עם הקב"ה. ריבונו של עולם, אני לא מבקש עבורי. לי לכאורה לא יהיה כלום מזה שאחותי תקים בית, אבל אני מבקש ממך למענה. היא כבר בת 23 עוד מעט, תושיע אותה.

פרצתי בבכי מעומק הלב, בכי שלא הלך ונרגע אלא הלך והתעצם. עמדתי שם חצי שעה או שלושת רבעי שעה בוכה ומבקש מהרבונו של עולם.

בשלב מסוים עלתה במוחי מחשבה מאוד צלולה: מי אומר שצריך לדחוק את הקץ? אולי פשוט עדיין לא הגיע הזמן? המחשבה הזו לוותה בתחושה מאוד חזקה.

אני מאמין באמונה שלימה שכאשר אדם מתפלל לקב"ה

סגולות וישועות

חלות עגולות בחודש תשרי - על שום מה?

מאת הרב ישראל יעקב פרבר והרב יהודה לייב שטיסל מח"ס 'המנהג'

רש"י עגול].

בשל"ה כתב הטעם שאופים החלות במשך השנה בצורת ו', כדי להשלים את שם הוי"ה בעת הבציעה, לפי שחתיכת החלה שבוצעים היא בצורת יו"ד, וה' אצבעות שתי הידיים הן שני ההי"ן, והחלות הן כדמות ו'. ורמז ע"ז הדברי חיים מצאנו זצ"ל שזהו מה

מנהג ישראל בכל שבתות השנה וביו"ט לעשות חלות מוארכות לכבוד שבת ויו"ט, ואילו בחודש תשרי המנהג לאפות חלות עגולות ולא ארוכות [ויש לציין שבקהילות הספרדים וכן אצל בני עדות המזרח, המנהג גם בכל ימות השנה לעשות חלות עגולות לשבת, זכר למן שהיה עגול כדכתיב 'כזרע גד', ופירש

עגולות מטעמים אלו, אך בכמה קהילות מישראל היו נוהגים אף בשבתות אלו לאפות חלות כבשאר שבתות השנה.

חלות ארוכות בחג הסוכות

יש שנהגו לאפות חלות עגולות רק לראש השנה וערב יו"כ והושענא רבה, ואילו בשבת שובה ובחג הסוכות ושמיני עצרת היו עושים כבכל שבת, וכן המנהג בבעלזא.

חלות בצורות שונות

המנהג בכמה חצרות לאפות לראש השנה חלות בצורת ציפורים, כמובא בספר תורת אמת שעושים כן לסימן שהש"ת יגן וישמור אותנו כמו שכתוב בפסוק (ישעי' ל, ה) 'כציפורים עפות כן יגן ה' צבאות'. ובסקווירא המנהג לעטר את החלות העגולות עם קשר בצורת ציפור.

ויש שנהגים לעשות חלות כמו סולמות, לפי שבראש השנה דנים כל אחד - מי יעני ומי יעשיר מי ישפל ומי ירום, ומובא במדרש תנחומא שהקב"ה עושה סולמות ברקיע, את זה הוא מעלה ואת השני הוא מוריד, לכן עושים סולמות לרמז על זה ('מטעמים' עמ' לג). ויש אומרים שטעם המנהג הוא לסימן שיעלו התפילות למעלה לאבינו שבשמים, וכן מובא ב'מנהגי בית אליק' שהיו נוהגים לאפות ב' חלות, אחת בצורת ציפור ואחת בצורת סולם.

להארות והערות ניתן לפנות למכון 'המנהג'
במייל: hamenhog@gmail.com

השו"ת היומי

האם חולה שאוכל פחות מכשיעור ביום הכיפורים צריך לברך בכל פעם מחדש?

משולחנו של הרה"ג רבי מרדכי הלוי שוורצבורד שליט"א מורה הוראה 'נאות שמחה' - מודיעין עילית

בכמה ראיות, ומסיק שלא ראה לפוסקים שדיברו מזה, הרי שפשוט להם שאין להסתפק בזה. ושלח מכתבו להגאון מהרש"ם והשיבו (בח"ו סי' ל"ח) שאין צריך לברך, והוכיח מהריב"ש סי' שפ"ד שכתב שאם מונח לפניו גבינה ובשר וברך שהכל על הגבינה פשוט שפוטר בברכתו את הבשר, אף שאסור לאכלם יחד וטעון קנוח והדחה בין הגבינה לבשר, א"כ ה"ה בנדון זה, כל מה שדעתו לאכול ולשתות בזמן זה, אף שמחוייב לשהות, א"צ לחזור ולברך

שאלה: אדם שזקוק לאכול בפחות מכשיעור ביום כפור מחמת חליו, ושוהה בין אכילה לאכילה תשע דקות כשיעור אכילת פרס, האם צריך לברך על כל פעם שאוכל או לא.

תשובה: הגאון האדר"ת נסתפק שיתכן שצריך לברך על כל אכילה בנפרד, כיון שמפסיק בהכרח תשע דקות מחמת איסור כרת, ובזמן זה הוא מנוע מלאכול, יתכן שנחשב היסח הדעת. ומכתבו נדפס בספר קובץ המועדים (מוריה עמוד תצ"ה), ודן

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?
שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

"מוטב לי שיאבדו אפילו שבעים ישיבות, משאכנס בהבורת כת בעלי מחלוקת ולשון הרע!"

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר חפץ חיים

בביאורים ומוספים של 'דרשו' מובא מה שסיפר בנו של ה'חפץ חיים' הגאון רבי לייב זצ"ל בשם הג"ר טוביה אב"ד לונא, שבעת המחלוקת שהייתה בישיבת ראדין נכנס החפץ חיים זי"ע אל הישיבה ודרש כשעתיים במרירות נפש על עוון המחלוקת, ואמר אז לבני הישיבה שעם כל חביבותו ללומדי תורה - מוטב לו שיאבדו אפילו שבעים ישיבות משיכנס בהבורת כת בעלי מחלוקת ולשון הרע!

ודבר נוסף מבהיל מובא שם בשמו, ששמע מה'חפץ חיים' כי הטעם שלא הדגיש בספרו את דברי הרמב"ם שבעלי לשון הרע אין להם חלק לעולם הבא, הוא משום ש"לא רצה להטיל פצצה על הציבור"...! וכעין זה גם כתב הגר"מ שטרנבוך ששמע מפי הגר"מ שניידר זצ"ל.

בהמשך הקדמתו לספר 'חפץ חיים' מוסיף רבנו להרחיב בחומרת עוון לשון הרע, ומלמד כיצד היה עוון זה הגורם לכל הצרות והגלויות.

הוא מונה שם את מעשה המרגלים, שהיה עוון לשון הרע כמו שמבואר בחז"ל, ובגללו נגזרה עלינו גלות - ככתוב בתהילים "וישא ידו להם להפיל אותם וגו' בגויים ולזרותם בארצות", וכמו שפירשו רש"י שם והרמב"ן בפרשת שלח. גם גזירת עבודת הפרך במצרים נגרמה בגלל עוון לשון הרע, כמו שנאמר (שמות ב יד) "אכן נודע הדבר" וראה ברש"י שם. וכן מביא מהמדרש שביאת המשיח תהיה כאשר יתקיים "יחד שבטי ישראל" ולא "אגודות אגודות", ומבאר שזאת משום שמצב של "אגודות אגודות" נגרם על ידי לשון הרע בדרך כלל.

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'הפוח בכל יום' לתיבת המייל שלך

ככה מתחילים יום טוב במיוחד

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il

לשמוע ולחשמוע

ברכב, בבית, ובכל מקום..

התקשרו לקו השיעורים של 'דרשו'
וקבלו אלפי שיעורים והרצאות להאזנה

077-2222-666

פרשת השבוע מפי מיטב המרצים

חדשות 'דרשו' ועדכונים

מידע לנבחני 'דרשו'

'גישמאק בלימוד'

הרצאות על מתיקות התורה

שיעורי תוספות לפי סדר 'הדף היומי'

הרצאות לחגים ומועדים

תוכניות מיוחדות

שידורים חוזרים מאירועי 'דרשו'

שיעורי 'הדף היומי'
בעברית, אידיש וצרפתית

שיעורי 'הדף היומי בהלכה'
בבקאות ובעיון

'הפותח בכל יום'
תוכנית יומית עם
סיפורים וחיזוקים

קו השיעורים של 'דרשו' לחייג, ללמוד, לדעת

איזו כוונה גורמת לכך שהש"ץ אינו מוציא את הציבור ידי חובתם?

ובזמננו, שבלאו הכי אין שליח הציבור מוציא את הרבים ידי חובתם בתפילה, אין דין זה נוהג בתפילה; אך יש שהסתפקו, אם דין זה אמור גם לגבי 'בעל קורא' המכוון שלא להוציא אחד מהציבור. ולכתחילה, בוודאי חובתם - הן של הש"ץ והן של הבעל קורא - לכוון להוציא את כל הציבור ידי חובה.

[משנ"ב נג, נז; בו"מ דרשו, 64]

ש"ץ המכוון שלא להוציא אחד מהציבור ידי חובתו, מפני שזוהי גם שאר הציבור אינם יוצאים ידי חובתם, מפני שהוא שלוחם של הציבור רק על דעת להוציא את כולם ידי חובה, ומכיון שמכוון שלא להוציא את אחד מהם, בטלה שליחותו. ועוד, שעצם הדבר שמכוון שלא להוציא אדם מסוים מפני שנאתו, פוגמת פגם גדול בתפילתו כשליח ציבור, ולכן תפילתו אינה תפילה, ולא ניתן לצאת בה ידי חובה.

האם השימוש כש"ץ במשך שנת האבל נחשב תמיד כזכות לנפטר?

וחטופה - לא די בכך שאינו מוסיף זכות לנפטר, אלא אף גורם להכביד בעונשו.

וכמו כן, אין להתקוטט עבור ענין זה של שימוש כש"ץ או אמירת קדיש; ויש לדעת, שאם על פי דין היה ראובן ראוי להיות ש"ץ לעילוי נשמת אביו (לדוגמה), וכדי להימנע ממחלוקת הניח לשמעון לעשות זאת - תפילת שמעון תעלה לעילוי נשמת אביו של ראובן.

[שו"ע נג, כ, ומשנ"ב נט רס; בו"מ דרשו, 70 ו-72]

נהגו ישראל מקדמת דנא, שבמשך שנים עשר החודשים לאחר פטירת האב או האם, משמש הבן כש"ץ בכל התפילות, ואומר קדיש; ויש בכך זכות לנשמת הנפטר, להצילה מדין הגיהנום, ולהעלותה בגן עדן. ותפילת הבן כש"ץ, יש בה עילוי לנשמת המת יותר מאשר אמירת הקדיש.

ברם, לא ישמש הבן כש"ץ אלא כאשר הוא יודע לומר את המילים כנדרש; ואם אינו מתפלל כראוי, או שתפילתו חפוזה

האם מותר ל'בעל קורא' לכוון בקריאת דברי ברכה שנתורה על אדם מסוים מהציבור?

סכנה עבורו. ואם חושש שיקראוהו לעלות, יצא מבית הכנסת לאחר סיום הקריאה הקודמת לתוכחה, וימתין עד שיקראו לאחר לעלות. ובדיעבד, אם קראוהו לעלות לתורה - יש שכתבו שלא יעלה, אך רבים מהפוסקים כתבו שיעלה. ולמעשה, המנהג הרווח הוא שהבעל קורא עצמו עולה לתורה בקריאת התוכחות.

[שו"ע נג, יז, ומשנ"ב נח; בו"מ דרשו, 65, בהרחבה ע"פ המקור]

בפרשיות התורה שיש בהן דברי ברכה, אסור ל'בעל קורא' לכוון כלפי אדם מסוים מהציבור, כיון שהקריאה צריכה להיות 'לשמה', ולא לשם מחשבה זרה. וכל שכן שאסור לבעל קורא לכוון בקריאת ה'תוכחות' שבפרשיות בחוקותי וכי תבוא, וכדומה, כלפי אדם מסוים, חלילה.

ומי שהבעל קורא שונאו, אין לקוראו לעלות לתורה לקריאת התוכחות, מחשש שהבעל קורא יכוון בקריאתו עליו, ותהיה בכך

* אדם שאינו משמש כש"ץ קבוע, לא יגש לשמש אפילו כש"ץ אקראי, ללא בקשת הממונה על כך. ואף כאשר הממונה מבקש ממנו לשמש כש"ץ, עליו לסרב מעט, אך אין לסרב יתר על המידה.
* מעיקר הדין, רשאי כל יחיד לחוות את דעתו בענין המינויים הציבוריים השונים, אולם, מאחר ודבר זה גרם למחלוקות רבות, הנהיגו חכמי ישראל שהמינויים יהיו על פי דעת רוב המשלמים דמי חבר, או על פי דעת ראשי הקהל שנבחרו לתפקידם, וכדומה.
* גר צדק רשי לומר בתפילה "אלקי אבותינו", וכן לומר בברכת המזון "על שהנחלת לאבותינו", כאשר הכוונה היא לאברהם אבינו עליו השלום, שנאמר עליו בתורה: "אב המון גוים נתתיך".

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

מה צריך סופר סת"ם לומר לפני תחילת הכתיבה?

בעלמא; ובמיוחד יש להימנע מכתובה במצב של נמנום, שיש בה מגרעות רבות. ובדיעבד, אם אמר את האמירה הנ"ל בתחילת הכתיבה, ולאחר מכן היתה מחשבתו תפוסה בענינים אחרים לחלוטין, הכתיבה כשורה.

ואם הסופר הפסיק באמצע הכתיבה, וסופר אחר החליפו, על הסופר השני לומר אף הוא את האמירה הנ"ל בתחילת כתיבתו, כיון שאמירת הסופר הראשון אינה מועילה לו.
[שו"ע לב, יט, ומשנ"ב צד וצו; ביאורים ומוספים דרשו, 139, 149 ו-144]

בתחילת כתיבת ספר תורה, תפילין, או מזוזה, צריך הסופר לומר: "אני כותב לשם קדושת ספר תורה", "תפילין", או "מזוזה". ובדיעבד, אם לא אמר את המילה "קדושת" - יש שהורה, שהאמירה מועילה. ולכתחילה, ראוי להוסיף: "וכל האזכרות שבו לשם קדושת השם", כדי לקדש את שמות הקודש, וראה להלן בנוגע לתועלת שבאמירה זו.
ורצוי שכל הכתיבה תהיה במחשבת 'לשמה', ולא כ'מתעסק'

הלוח היומי

ד' בתשרי | רבי אברהם ב"ר יחיאל
דנציג זצ"ל, בעל חיי אדם, חכמת אדם,
נשמת אדם, זכרו תורת משה ועוד

היום הרביעי של עשי"ת.

יארצייט:

תק"ח: רבי צבי הירש ב"ר נפתלי הירץ אשכנזי הלבשרטאם זצ"ל, בעל כוס הישועות.
תקל"ה: רבי יעקב ב"ר יהודה שיק זצ"ל, אב"ד שקלוב, בעל מורה צדק.
תקנ"ט: רבי ישראל יעקב בורלא זצ"ל, אב"ד ביי-ם ובעל מקור ישראל.
תקפ"א: רבי אברהם ב"ר יחיאל דנציג זצ"ל, בעל חיי אדם, חכמת אדם, נשמת אדם, זכרו תורת משה ועוד.
תר"ה: רבי יצחק זעקל אריה לייב ב"ר מתתיהו וורמסר זצ"ל, הבעל שם ממיכלשטאט. בעל שארית יצחק ועוד ספרים שנשרפו בשריפה שכילתה את ביתו.
תרע"ז: רבי יצחק ב"ר שמואל מאלצאן זצ"ל, בעל שביתת השבת ועוד.

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?
שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

הרגע המאושר ביותר בחיים

מרבן ה"חפץ חיים" אמר: במרבית המצוות קבוע לכל מצוה זמנה, בעוד שלשוב בתשובה כל רגע הוא זמנה. אל תדחה לאחור מכן, חזור בתשובה ברגע זה שהוא עלול להיות הגורלי, שעה זו מסוגלת להיות המאושרת ביותר שבחיידך!
(החפץ חיים חייו ופעלו ח"ג עמ' תתריד)

נשתדל שלא לדחות את עשיית התשובה, אלא נתאמץ ונזדרז לעשותה מיד.

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'הפותח בכל יום' לתיבת המייל שלך

ככה מתחילים יום טוב במיוחד

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il